

TÁRGY: ADATKEZELÉS A DIGITÁLIS OKTATÁS KERETEI KÖZÖTT

A korona vírus miatt kialakított távoktatási rend során a tanulók munkájának a követése és értékelése új kihívás elé állított bennünket. A gyakorlati tantárgyakat oktató tanárok, de más tárgyak esetében is felmerült, hogy a diákokok olyan hang, kép, illetve videó anyag készítésével igazolják a munkavégzést, illetve adjanak be értékelhető anyagot, **amelyen felismerhetőek, személyes adatot közölnek**¹. A jelen dokumentum megállapítja az intézmény jogállását, valamint előírja a pedagógusok jogait és kötelességeit az adatkezelésre vonatkozóan .

A Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium a nemzeti közneveléséről szóló 2011.évi CXCV. törvény alapján közszolgálatot lát el, amikor teljesíti az iskolai nevelési és oktatási feladatait. A köznevelési törvény **kötelező adatkezelési** feladatot ír elő. **A tanítási és tanulási folyamatban kötelessége az intézménynek biztosítani a tanulói teljesítmény mérését és értékelését, valamint osztályzattal is megállapítani a magasabb évfolyamba lépés feltételeit.** Az intézményben a szaktanárok látják el a oktatási szakmai feladatot.

A korona vírus miatt a 1102/2020. (III.14) Korm. határozat új munkarendet ír elő a köznevelési intézményeknek. Ennek megfelelően a jezsuita gimnázium és kollégium távoktatási rendet alakított ki. A tanárok felkészítésen vettek részt, amely során döntés született a tanítás és tanulás módjáról, valamint a helyi tantervben meghatározott követelmények teljesítéséről.

¹ Az adatvédelmi rendelet fogalom meghatározása szerint **egy ember arca, képmása személyes adatnak, a képfelvétel készítése, felhasználása - az adaton végzett bármilyen művelet - adatkezelésnek minősül.** (lásd: Általános adatvédelmi rendelet 4. cikk. pont; 4. cikk 2 pont)

Kiválasztásra került a **kötelező internetes oktatási platform**, a **Google classroom**. A szakmai munkacsoportokkal történt egyeztetés után **közzétételi rendet** alkottunk, melynek alapja a tantervben szereplő órakeret, illetve a tantárgyfelosztás és a 2019-2020 órarend. A pedagógusok a közzétételi rend alapján kötelesek folytatni az oktatói és nevelői munkát. Kiemelten kötelesek a **tanulók életkorának, egyéni fejlettségének, képességeinek és készségeinek megfelelő mennyiségű és minőségű feladatot adni a tanórán kívüli digitális munkarendben** folytatott oktató munka során. Az intézmény honlapján folyamatosan bővítjük a jó gyakorlatokat támogató módszerek közzétételét.

Főleg gyakorlati (készség) tantárgyak esetén felmerül, hogy a tanári kötelesség, illetve a célok teljesítéséhez **audiovizuális eszközök alkalmazása** válik szükségessé. A tanár csak **hang, kép**, illetve **videó** felvétellel tud bizonyosságot szerezni az elvégzett feladatról, illetve annak értékéről. Erre vonatkozóan az intézménynek rendelkeznie kell az **adatgyűjtés és kezelés jogosságáról, a módszerről**, az kezelhető adat **mennyiségéről, a tárolás módjáról és korlátozásáról, a bizalmasság és integritásról**, valamint **biztonságáról**.

"....a digitális távoktatás keretében a köznevelési intézmények – a tárgykör részletes jogalkotó általi szabályozásáig kizárólag az adatvédelmi alapelveknek alárendelten – az ágazaton belüli etikai és egyéb szabályok betartása mellett kérhetik a diákoktól (illetve a szülői felügyeletet gyakorló személytől) fénykép és videofelvétel megküldését." (Dr. Péterfalvi Attila, Budapest 2020. 04.02)

A tanórán kívüli digitális munkarendben adatkezelés esetére a következő feltételek és kötelességeket vonatkoznak az intézményben tanári feladatot ellátó pedagógusokra:

1. **A pedagógus a kötelező tantervi követelmények teljesítése érdekében jogosult adatnak minősülő anyag (hang, kép, videó) kezelésére.** Mindent meg kell tennie, hogy csak akkor

kerüljön sor ilyen adatkezelésre, amikor nincs más mód a tanuló munkavégzésének ellenőrzésére, valamint a szükséges mérések elvégzésére. Figyelembe kell még venni, hogy audiovizuális anyag készítése jelentős terhet helyezhet a szülőre.

- Adatnak minősül mindaz a videó, kép, hangfelvétel, amelyen felismerhető a személy. Ilyen adat feltöltése (kezelése) csak a Google classroom-ban megengedett.** Elvárás, hogy a diák (illetve törvényes felügyeletet gyakorló személy) a tanár által meghatározott felületen és módon adjon meg hozzáférési linket. Ennek a linknek az elkészítési és megosztási módját a gimnázium honlapján írjuk le. A tanuló, illetve törvényes képviselője a tanár által meghatározott ideig engedi meg a megtekintést. Amint megtörténik a tanár visszajelzése, illetve értékelése, a diák, illetve törvényes képviselője megszüntetheti a tanár hozzáférési lehetőségét a linkkel megosztott anyaghoz. Javasolt, hogy a tanár erre mindig hívja fel a tanuló a törvényes képviselő figyelmét.
- A pedagógus határozza meg a tartalmat, a terjedelmet, a körülményeket, illetve az intézményvezetőt tájékoztatást követően a 10 napnál hosszabb tárolási és megtekintési időszak feltételeit.** A felvételeken a tanuló a Házirend és a **keresztény erkölcsnek** megfelelő öltözetben szerepeljen. Rajta kívül más személy csak szükség esetben legyen látható a felvételen, valamint minél kevesebb részlet a privát szférából.
- A pedagógus saját gépére, illetve más adathordozóra nem töltheti le a tanulók adatait, vagyis hang, kép és videó anyagokat.** Csak az intézmény által engedélyezett internetes platformon (Google classroom) megengedett az adat kezelése. A Messenger, illetve a közösségi média alkalmazásai nem felelnek meg a biztonsági követelményeknek.
- Gyermekvédelmi megfontolásból a pedagógus köteles törölni a saját Classroom oldalán a hang, kép, illetve videó anyagokat tíz munkanapot követően (a korlátozott**

tárolhatóság elve). Erre főleg akkor kerül sor, ha a diák feltöltött anyagot a classroomba kiosztott feladathoz, vagy nem törölte a kötelesség teljesítés céljából linkkel megosztott, adatnak minősülő anyagot a saját classroom drive felületén. A törlést úgy kell megtenni, hogy ne lehessen visszaállítani a felvételeket.

Indokolt esetben, például művészeti alkotások esetén, ahol képi, illetve hang felvételen szerepel a diák, külön lehet korlátozni a tárolhatóságot. **A tíz nap határidőtől való eltéréshez, vagyis hosszabb időtartam megadásához jogalapot kell szerezni²,** *„Alulírott a jelen bekezdés szerinti személyes adatok kezeléséhez hozzájárulok/nem járulok hozzá.”* szöveggel. A hozzájárulás az intézmény nevében kell kérni, illetve az **intézmény dokumentálja**. Amennyiben a tanár ezt privátban végzi, más jogszabály hatálya alá fog esni. A meghatározott időtartam után nincs jogcím a felvétel megtartására, tárolására későbbi időszakra.

- 6. Harmadik személy nem férhet hozzá az adatokhoz.** Ez a követelmény a **bizalmasság és integritás** alapelveinek felel meg. A Messenger, illetve a közösségi média alkalmazásai nem felelnek meg a biztonsági követelményeknek. A gimnázium a Google classroom, illetve Drive alkalmazását határozta meg a távoktatás biztosítására.
- 7. Az intézmény, illetve nevelőtestület tagjai nem kötelesek külön kérni a szülő hozzájárulását a törvényben meghatározott ellenőrzési, mérési és értékelési feladat esetén.** Mégis bölcs dolog kérni a hozzájárulást, azért is, mert sok esetben a szülő része a feladat megoldásának. Mindig világosan és egyértelműen meg kell határozni a célt és a módszer értelmét. Hangsúlyozni kell, hogy a tanár kiemelten köteles megtenni mindent a gyermekek védelmére (biztonság, bizalmasság és integritás

² A korlátozás elve megkívánja, hogy adatot csak a feladathoz szükséges ideig tároljunk. A diák feladatvégzésének a követése, illetve a mérés és értékelés időkorlátos feladata a tanárnak. Ezért tartom szükségesnek a jogalap megszerzését.

alapelve). Amennyiben a szülő határozottan elutasítja a felvételes módszert (hang, kép, videó), mérlegelésre van szükség más megoldást kell keresni.

“... a pedagógus a közfeladat ellátása keretein belül jár el azáltal, hogy a gyakorlati órán kiadott feladat elvégzésének igazolására videófelvétel megküldését kéri a diáktól (illetve a szülői felügyeleti jogot gyakorló személytől). Természetesen abban az esetben, ha a megkapott felvételt az adatkezelés céljától eltérő, azaz a köznevelési feladat ellátásán kívüli bármilyen más célból felhasználja (így például jogosulatlanul továbbítja harmadik személy részére, terjeszti, vagy nyilvánosságra hozza), vagy a felvételeket az elengedhetetlenül szükséges időtartamon túl tárolja, az adatok biztonságát szolgáló intézkedéseket elmulasztja, úgy ez a magatartása bűncselekményt valósíthat meg.

*A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szerint ugyanis a **személyes adattal visszaélés bűncselekményének minősített esetét** követi el az, aki közmegegyezésének a felhasználásával végez jogosulatlan, céltól eltérő adatkezelést, vagy mulasztja el az adatok biztonságát szolgáló intézkedés megtételét, ezzel is hangsúlyozva, hogy a pedagógusoknak a hivatásukból eredően is fokozott körültekintéssel kell eljárniuk diákok, mint érintettek személyes adatainak a kezelésekor.” (Dr Péterfalvi Attila, Budapest, 2020.04.02.)*

- 8. A pedagógus a Google classroom-ban a feladatokhoz adott utasítások végén hívja fel a tanuló, illetve a szülői felügyeletet gyakorló személy figyelmét azon jogára, hogy kifejezheti álláspontját, véleményét az adatkezelés jogosságáról.** A következő szöveget kérjük használni:

“Amennyiben a feladat megoldásához és értékeléshez kért személyes anyagok (hang, kép, videó) kezelésében valamilyen kifogása van a diáknak ill. a szülői felügyeletet gyakorló személynek azt haladéktalanul jelezze a feladatot kiosztó pedagógus felé.”

- 9. Az oktatási-tanulási folyamat interaktivitásának és hatékonyságának érdekében tanulóinktól kérjük és elvárjuk, hogy az élőben közvetített órákon képpel és hanggal jelenjenek meg.** A tanuló feladata azt biztosítani, hogy privát szférájából minél kevesebb jelenjen meg. Természetesen a videó, illetve telefonos beszélgetés vagy konferencia rögzítése és tárolása esetén alkalmazni kell az itt megfogalmazott szabályokat. Sőt előzetesen fel kell hívni a diák(ok) figyelmét, és kérni beleegyezését hogy a beszélgetés rögzítésre kerül. Lásd még Ifjúságvédelem által közzétett ajánlást.
- 10. A pedagógus a tanuló szellemi termékét harmadik személlyel a tanuló, illetve a szülői felügyeletet gyakorló hozzájárulásával oszthatja meg.** A diákok által készített oktatási anyagot, így PPT, szemléltető eszköz, stb. csak az intézmény által

meghatározott platformon engedélyezett megosztani. A közösségi média felületein csak a tanuló, illetve szülői felügyeletet gyakorló hozzájárulásával etikus megosztani.

A tanár szellemi termékét a diák csak a pedagógus hozzájárulásával oszthatja meg harmadik személlyel. Harmadik személynek minősül mindaz, aki nincsen jogviszonyban az intézménnyel. Erre vonatkozóan a tanár minden termékét lássa el felhasználási tájékoztatóval.

Az Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium közoktatási intézményként törvényes feladatellátása során jogosan kezel személyes adatokat. Az intézmény ezen dokumentumban rendelkezik az adatgyűjtés és kezelés jogosságáról, a módszerről, az kezelhető adat mennyiségéről, a tárolás módjáról és korlátozásáról, a bizalmasság és integritásról, valamint biztonságáról.

Miskolc, 2020.április 7.

Holczinger Ferenc SJ
igazgató